

2023-01-09
KN2023/01908**Klimat- och näringslivsdepartementet**Affärsverket svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg

Uppdrag att ansöka om att använda intäkter från överbelastning för att finansiera nödgärder för hushållen

Regeringens beslut

Regeringen ger Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) i uppdrag att, i enlighet med vad som anges under rubriken Närmare om uppdraget, ansöka hos Energimarknadsinspektionen om att använda intäkter från överbelastning i transmissionsnätet för el för att finansiera åtgärder som på kort sikt kan komma hushållen i hela Sverige till del.

Ansökan med skälen för de föreslagna åtgärderna ska ha inkommit till Energimarknadsinspektionen senast den 30 januari 2023.

Om genomförandet av en stödåtgärd föranleder samverkan med eller arbetsinsatser från andra myndigheter ska Svenska kraftnät i samband med att ansökan lämnas till Energimarknadsinspektionen inkomma med en redovisning till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) där behovet av samverkan eller arbetsinsatser närmare beskrivs.

Närmare om uppdraget

Svenska kraftnät ska ansöka om att få använda delar av de outnyttjade intäkter från överbelastning (s.k. flaskhalsintäkter eller kapacitetsavgifter) som inte är fördelade vid utgången av 2022 till följd av prisskillnader mellan elområden i syfte att finansiera nödgärder som på kort sikt kan komma hushåll i hela Sverige, dvs. för hushåll i alla elområden i Sverige, till del.

Svenska kraftnät prognosticerar den utgående balansen för inkomna intäkter från överbelastning till netto ca 23,9 miljarder kronor för 2022.

Ansökan ska avse elstöd för hushållens elkostnader under månaderna november och december 2022. Av ansökan bör framgå att hushållen får ett elstöd som innebär ersättning för den förbrukning som har haft ett högre genomsnittligt elpris än referenspriset om 75 öre per kilowattimme under november och december per elområde på spotmarknaden. För att hushålla med kapacitetsavgifterna och förutsatt att det inte försenar utbetalningarna av stödet, bör Svenska kraftnät ansöka om ett tak för den förbrukning som ett hushåll kan få elstöd för. Om Svenska kraftnät finner det lämpligt och möjligt utifrån rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna, bör förbrukningstaket sättas högre i elprisområden som har högre elförbrukning på grund av att det kallare klimatet leder till högre uppvärmningskostnader under vinterhalvåret.

Svenska kraftnät ska i ansökan till Energimarknadsinspektionen särskilt

- beakta rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna,
- beakta Energimarknadsinspektionens beslut om ansökan om att finansiera ett stöd till elslutkunder genom intäkter från överbelastning av den 16 november 2022, och
- beakta att planerad och framtida elnätutbyggnad och andra åtgärder som ökar den tillgängliga överföringskapaciteten i nätet inte begränsas av nödatgärder för hushållen

Skälen för regeringens beslut

Energipriserna i Europa har till följd av den ekonomiska återhämtningen efter pandemin och därefter den ryska invasionen av Ukraina stigit till exceptionellt höga nivåer. Olika typer av åtgärder för att hantera konsekvenserna har vidtagits på både nationell nivå och inom EU-samarbetet.

Svenska kraftnät fick den 18 augusti 2022 i uppdrag av regeringen att ansöka hos Energimarknadsinspektionen om att få använda intäkter från överbelastning av transmissionsnätet för att finansiera nödatgärder för konsumenter och företag (I2022/01619). Svenska kraftnät skickade in sin ansökan till Energimarknadsinspektionen den 27 oktober 2022 med

hemställan om att få använda cirka 55,6 miljarder kronor av flaskhalsintäkterna för att finansiera sådana åtgärder.

Energimarknadsinspektionen beslutade den 16 november 2022 att godkänna Svenska kraftnäts ansökan med ett tillägg om ett tak för hur mycket en elslutkund kan få i stöd utan ett ansökningsförfarande.

Regeringen har därefter beslutat om förordningen (2022:1872) om elstöd till konsumenter. Av förordningen framgår bland annat att elstödet ska lämnas för el som en konsument har tagits ut för förbrukning under oktober 2021–september 2022 med 79 öre per kilowattimme för en uttagspunkt som finns i södra Sverige (elområde 4) och med 50 öre per kilowattimme för en uttagspunkt som finns i mellersta Sverige (elområde 3). Det kommer inte att krävas någon ansökan för att få del av stödet och Försäkringskassan kommer att betala ut elstödet till konsumenterna. Planeringen är att utbetalningarna ska starta under februari månad 2023.

Regeringen kan dock konstatera att elpriserna i Sverige har varit fortsatt väldigt höga under månaderna november och december 2022 och detta under en period när hushållen har haft en högre förbrukning främst på grund av uppvärmning av bostäder. Vidare, till skillnad mot tidigare, har det varit relativt små skillnaderna i elpriset mellan södra och norra Sverige under dessa månader. Regeringen ser därför ett behov av att stödja hushållen i hela landet för de höga elpriserna under dessa månader.

Som regeringen konstaterade ovan så har det varit relativt små skillnader mellan elpriserna i de olika elområdena, dvs. ersättning bör utgå till hushållen i hela landet. För att stödnivåerna inte ska skilja sig åt mellan det beslutade elstödet och detta nya elstöd anser regeringen att referenspriset i denna ansökan bör vara samma referenspris som det som användes i den modell som Svenska kraftnät ansökte om den 27 oktober 2022. Den ersättning som utgår till hushållen bör därför vara en ersättning för den förbrukning som har haft ett högre genomsnittligt elpris än referenspriset om 75 öre per kilowattimme per elområde på spotmarknaden under november och december månader.

För att hushålla med kapacitetsavgifterna bör Svenska kraftnät, förutsatt att det inte försenar utbetalningarna av stödet, ansöka om ett tak för den förbrukning som ett hushåll kan få elstöd för under den aktuella perioden. Med beaktande av att det är kallare klimat i norra Sverige jämfört med södra

Sverige och därmed högre förbrukning för att t.ex. värma upp en bostad i norra Sverige, bör taket vara högre i norra Sverige jämfört med södra Sverige.

Regeringen ger således Svenska kraftnät i uppdrag att ansöka hos Energimarknadsinspektionen om att använda delar av intäkterna från överbelastningen för att stödja hushåll i hela landet för deras höga kostnader för förbrukningen av el under månaderna november och december 2022.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Jan-Olof Lundgren

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA och KO
Socialdepartementet/SFFP